

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/zajrzyj-do-archiwum/145210,11-i-12-czerwca-przypada-34-rocznica-wizyty-Ojca-Swietego-Jana-Pawla-II-w-Trojmi.html>
26.04.2024, 09:03

11 i 12 czerwca przypada 34 rocznica wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Trójmieście

Papież Jan Paweł II odwiedził Trójmiasto dopiero podczas trzeciej pielgrzymki do Ojczyzny w czerwcu 1987 r.

Mieszkańcy Trójmiasta długo czekali na ten moment. . Co prawda już w 1983 r. zabiegano o przyjazd Ojca Świętego do Gdańska, jednak w okresie stanu wojennego nie mogło być o tym mowy. Dopiero w 1987 r. pragnąc wykazać się dobrą wolą, władze państwowe wyraziły zgodę na przyjazd Jana Pawła II do Trójmiasta. Słowami: „*Jako pierwszą pozdrawiam Gdynię [...]*” Jan Paweł II powitał tłumy zgromadzone na Skwerze Kościuszki w Gdyni 11 czerwca 1987 r. Na trasie przejazdu papieskiego orszaku z lotniska w Gdyni Babich Dołach na Skwer Kościuszki na kilka godzin przed przybyciem papieża zgromadziło się około 30 tysięcy wiernych. Ustawieni wzdłuż trasy przejazdu papieskiego orszaku niecierpliwie wypatrywali Ojca Świętego. W Gdyni w homilii skierowanej do ludzi morza Papież podkreślił doniosłość faktu, że słowo „solidarność” zostało wypowiedziane tutaj nad polskim morzem w nowy sposób i w nowym kontekście. Po zakończeniu uroczystości na Skwerze Kościuszki Ojciec Święty odpłynął na pokładzie okrętu Marynarki Wojennej w kierunku Sopotu. Stamtąd udał się do siedziby biskupów w Gdańsku-Oliwie, gdzie późnym wieczorem przyjął Lecha Wałęsę wraz z rodziną na prywatnej audiencji. Następnego dnia, 12 czerwca, w katedrze oliwskiej odbyło się spotkanie Jana Pawła II ze środowiskiem twórczym, naukowcami oraz działaczami Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. Po jego zakończeniu Papież udał się do Sopotu, by tam po raz kolejny wsiąść na pokład ORP „Mewa” i odpłynąć na spotkanie z młodzieżą na Westerplatte. Po uroczystościach na Westerplatte Ojciec Święty przyплыł do przystani przy Zielonej Bramie, skąd pojechał do gdańskiej Bazyliki Mariackiej, w której spotkał się z chorymi i pracownikami służby zdrowia. Kolejnym ważnym punktem wizyty Jana Pawła II w Gdańsku było złożenie kwiatów pod Pomnikiem Poległych Stoczniovców. Ten moment papieskiej pielgrzymki wzbudzał największe obawy władzy komunistycznej. Pod Pomnikiem Poległych Stoczniovców Ojciec Święty uklęknął i pomodlił się w zupełnej ciszy. Nie było wiwatujących wiernych. Teren wokół pomnika otoczony został przez kordon funkcjonariuszy MO, SB, żołnierzy i aktywistów partyjnych, którzy stojąc tyłem do Jana Pawła II, mieli za zadanie okazać mu brak szacunku. Spod Pomnika Poległych Stoczniovców Papież udał się do swojej oliwskiej rezydencji na krótki odpoczynek, po czym nastąpiło najważniejsze wydarzenie papieskiej pielgrzymki w Gdańsku - msza święta odprawiona na osiedlu Zaspą w intencji ludzi pracy. Po zakończeniu mszy świętej na Zaspie Ojciec Święty poleciał helikopterem na lotnisko w Rębiechowie, skąd miał udać się do Częstochowy. W tym samym czasie na miejscu uroczystości uformowała się grupa, której liczebność szacowano na 10 tysięcy osób. Przetoczyła się wówczas przez Gdańsk prawdziwa fala „Solidarności”. Ponad głowami

demonstrujących powiewały liczne transparenty z napisami o posolidarnościowej treści. Wznoszono okrzyki: „Solidarność!”, „Chodźcie z nami!”. Pochód stopniowo rozpraszany przez oddziały ZOMO został zatrzymany przez milicyjny kordon we Wrzeszczu. Zatrzymano wówczas 90 osób – 75 z nich od razu zwolniono, natomiast w przypadku 15 osób skierowane zostały wnioski do kolegium do spraw wykroczeń, w wyniku czego ludzie ci ukarani zostali grzywnami w wysokości od 40 do 50 tys. zł.

W zasobie archiwalnym Oddziałowego Archiwum IPN w Gdańsku znajdują się materiały wytworzone przez Służbę Bezpieczeństwa dotyczące przygotowań do papieskiej wizyty i jej przebiegu w Trójmieście w czerwcu 1987 r. Ich główny trzon stanowią materiały sprawy obiektowej o kryptonimie „Zorza II”. Plan operacji „Zorza II” powstał w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych na przełomie 1986 i 1987 r. Jego celem była odpowiednia „ochrona operacyjna” trzeciej pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Polski. Analogicznie jak w centrali również w Gdańsku powołano do życia sztab, któremu powierzono organizację i koordynację wszystkich przedsięwzięć planistycznych, koncepcyjnych i wykonawczych związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie województwa gdańskiego w okresie poprzedzającym i w czasie trwania wizyty Ojca Świętego w Trójmieście. Zakładając sprawę obiektową o kryptonimie „Zorza II” szczególną uwagę zamierzano zwrócić na „zamierzenia i plany wykorzystania pobytu Jana Pawła II przez opozycję do swoich celów”. Oprócz tego jednym z głównych powodów jej prowadzenia była chęć uzyskania jak największej ilości informacji na temat przygotowań diecezji gdańskiej i chełmińskiej do papieskiej pielgrzymki. Wytyczony kierunek działań znajduje odzwierciedlenie w zachowanych materiałach archiwalnych. Znajdziemy tu przede wszystkim materiały operacyjne i kontrolno-śledcze wytworzone przez Służbę Bezpieczeństwa, ponadto akta administracyjne w postaci zarządzeń, wytycznych, rozkazów, szkiców akcji, planów organizacji i działań, meldunków, stenogramów, zestawień sił i środków, dokumentację dotyczącą organizacji łączności oraz dokumentację fotograficzną przedstawiającą zarówno przygotowania do operacji kryptonim „Zorza II”, jak i samą wizytę Papieża. Znajdziemy tu również kopie materiałów wytworzonych w kurii gdańskiej i chełmińskiej dotyczące organizacji pielgrzymki w Gdyni i w Gdańsku (to m. in. materiały dotyczące utworzenia kościelnych służb porządkowych a także liczne wykazy osób biorących udział w uroczystościach). W materiałach archiwalnych wytworzonych przez gdańską SB natrafimy też na różnego rodzaju ciekawostki, jak np. wzory identyfikatorów członków kościelnej służby porządkowej, przepustek samochodowych używanych podczas wizyty Papieża w Gdyni i Gdańsku oraz wejściówek na wszystkie uroczystości papieskie w dniach 11 i 12 czerwca 1987 r. w Trójmieście. OA IPN w Gdańsku dysponuje nie tylko dokumentacją aktową i fotograficzną ale także audiowizualną dotyczącą wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Trójmieście w 1987 roku. Zasób archiwalny OA został również wzbogacony o pamiątki związane z wizytą papieską przez osoby prywatne. Warto sięgnąć do kolekcji przekazanych przez Edwarda Müllera, Pawła Dowżenkę, Romana Jankowskiego, Jerzego Marcinka, Pawła Glanerta, Wandę Szafran. Darczyńcy przekazali m. in. okolicznościowe karty pocztowe, znaczki pocztowe, fotografie, zaproszenia na uroczystości papieskie a także specjalne wydania prasy informujące o wizycie papieskiej w Gdyni i w

Gdańsku w czerwcu 1987 roku. Materiały wytworzone przez Służbę Bezpieczeństwa jak i prywatne kolekcje stanowią niewątpliwie ważne i cenne źródło do badań nad zagadnieniem papieskiej pielgrzymki w Trójmieście w czerwcu 1987 r.

Oprac. Elżbieta Strehlau

Tłum wiernych uczestniczących w spotkaniu z Janem

Jan Paweł II pod Pomnikiem Poległych Stoczniovców w Gdańsku, 12 VI 1987 r., IPN Gd 881/1539, dar Jerzego Marcinka, autor: NN.

Msza święta w intencji ludzi pracy na Zaspie, 12 VI 1987 r., IPN Gd 003/200 t. 7, fotografia operacyjna SB.

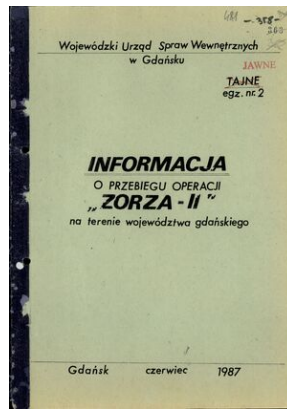
Pawłem II na Zaspie, 12 VI 1987 r., IPN Gd 003/200 t. 7, fotografia operacyjna SB.

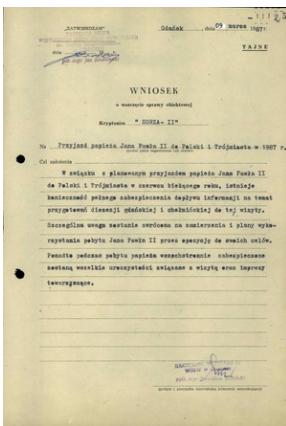
Pochód, który po mszy świętej w intencji ludzi pracy przeszedł przez gdańskie dzielnice Zaspa i Wrzeszcz, 12 VI 1987 r., IPN Gd 003/200 t. 7, fotografia operacyjna SB.

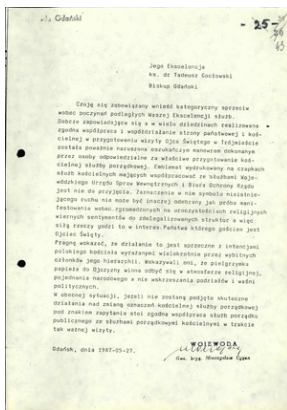
Demonstracja na ulicach Gdańska zorganizowana po mszy świętej na Zaspie, 12 VI 1987 r., IPN Gd 946/4, dar Wandy Szafran, autor: NN.

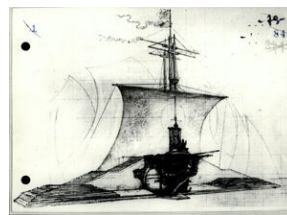
Okładka „Informacji o przebiegu operacji »Zorza-II«” na terenie województwa gdańskiego, Gdańsk 1987, IPN Gd 003/200 t. 2.

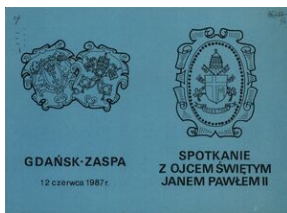
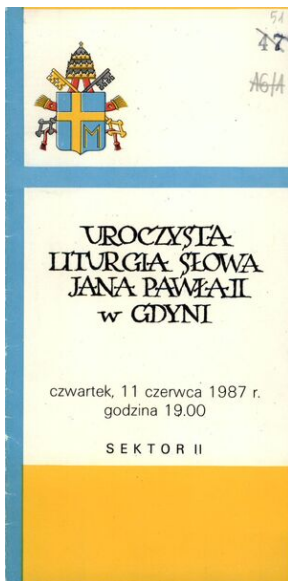
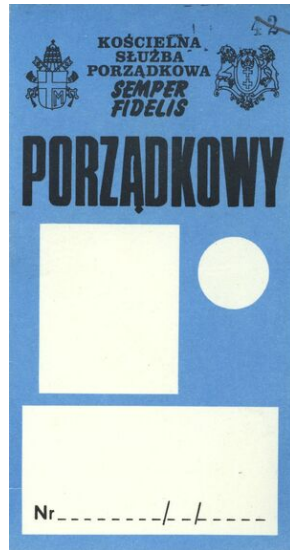
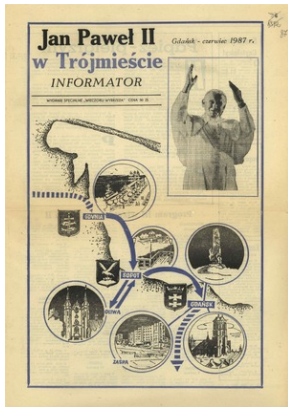
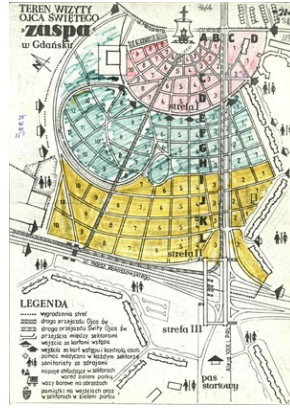
Wniosek o wszczęcie sprawy obywatelskiej kryptonim „Zorza II”. Gdańsk, 9 III 1987 r., IPN Gd 003/200 t. 1.

Pismo wojewody gdańskiego gen. bryg. Mieczysława Cygana do biskupa gdańskiego Tadeusza Gocłowskiego w sprawie emblematów na czapkach członków Kościelnej Służby Porządkowej „Semper Fidelis”, Gdańsk 27 V 1987 r., IPN Gd 003/200 t. 2.

Fotokopia stworzonego przez Mariana Kordzieję projektu oktarza papieskiego, która droga operacyjną została uzyskana przez funkcjonariuszy SB, IPN Gd 003/200 t. 3.

mszy świętej z
udziałem Jana Pawła II
w Gdyni, IPN Gd
003/200 t. 6 pt. 2.

Aby zobaczyć odtworzyć włącz
JavaScript